

Autorki: Kornelia Czwojda, Anna Starosta, Monika Błażejczyk - Lektorki Domu Bretanii

W dniach od 4 do 8 lipca 2022 r. lektorzy języka francuskiego Maison de la Bretagne z Poznania odbyli staż dydaktyczny w Institut de Touraine w Tours we Francji.

Jednym z tematów stażu była metoda zwana „Classe inversée” proponowana w nauczaniu języka francuskiego jako języka obcego [FLE].

Sama nazwa „classe inversée” przynosi już informację na temat istoty tej metody. Mamy tu bowiem do czynienia z odwróconym/odwrotnym [„inversée”] tokiem lekcji w stosunku do metod tradycyjnych, w których to nauczyciel wprowadzał nowy materiał, w tym zagadnienia gramatyczne, słownictwo, elementy cywilizacji, itp. a ćwiczenie tychże polecał do samodzielnego wykonania w domu. „Classe inversée” zakłada, że to uczeń, na podstawie wskazanych przez nauczyciela materiałów, zapoznaje się samodzielnie z nowym tematem, a podczas lekcji nauczyciel, po uprzednim sprawdzeniu zrozumienia poznawanego tematu i ewentualnych dodatkowych wyjaśnieniach, proponuje ćwiczenia praktyczne dla opanowania danego elementu językowego.

Jako zaletę „classe inversée” podaje się przyzwyczajanie ucznia do samodzielnego poznawania nowych zagadnień, a przede wszystkim indywidualne dostosowanie czasu do rytmu intelektualnej pracy ucznia.

Poniżej podajemy kilka przykładów lekcji według metody „classe inversée”.

I. Interrogation totale [pytanie całkowite]: szyk zdania twierdzącego + melodia, partykuła est-ce que lub inwersja - w zależności od poziomu grupy i zakładanego celu.

Pomoce dydaktyczne: podręcznik do gramatyki języka francuskiego w języku francuskim, np. „Grammaire. Cours de Civilisation française de la Sorbonne”, wyd. Hachette lub jakikolwiek podręcznik do gramatyki języka francuskiego w języku polskim (wybór podręcznika uzależniony od poziomu i zdolności językowych uczniów).

Około 7 dni przed lekcją przeprowadzaną w klasie, nauczyciel podaje tytuł/y podręczników i prosi uczniów o zapoznanie się ze sposobami tworzenia pytania całkowitego w języku francuskim.

Lekcję rozpoczyna od zebrania i sprawdzenia zrozumienia przygotowanych samodzielnie przez uczniów informacji, a w razie potrzeby udziela dodatkowych wyjaśnień. Po tym następuje praktyczne utrwalanie struktury w formie ludycznej.

Klasa dzielona jest na dwie grupy. Każda podgrupa wystawia kandydata, któremu po kolei wszyscy członkowie ekipy przeciwnej zadają pytania (typu pytanie całkowite). Odpowiadający nie może użyć słów „oui” ani „non”, w przeciwnym razie punkt zyskuje ekipa zadająca pytania. Następuje także zmiana kandydata: kandydata wystawia ekipa przeciwna, a pytania zaczyna zadawać ekipa, której kandydat dotychczas odpowiadał.

Pytania należy zadawać w dość szybkim tempie tak, by nie dać odpowiadającemu zbyt dużo czasu na zastanowienie.

Wygrywa drużyna, która uzyskała więcej punktów.

II. Przykład lekcji, na poziomie A1+, której celem dydaktycznym jest poznanie czynności dnia codziennego oraz odmiany czasowników zwrotnych.

Nauczyciel informuje uczniów, że tematem kolejnych zajęć będą czynności dnia codziennego. Przesyła im materiały, z prośbą o zapoznanie się ze słownictwem oraz zasadami odmiany czasowników zwrotnych:

<https://www.youtube.com/watch?v=37z2YH-tHfw>

<https://www.youtube.com/watch?v=e4Dwlsnblbl>

[https://www.liveworksheets.com/worksheets/fr/Fran%C3%A7ais_Langue_%C3%89trang%C3%A8re_\(FLE\)/La_routine/Les_activit%C3%A9s_quotidiennes_xy208989ku](https://www.liveworksheets.com/worksheets/fr/Fran%C3%A7ais_Langue_%C3%89trang%C3%A8re_(FLE)/La_routine/Les_activit%C3%A9s_quotidiennes_xy208989ku)

Uczniowie w domu, samodzielnie, we własnym tempie i rytmie przyswajają sobie zadany materiał.

Na właściwych zajęciach nauczyciel wraz z uczniami zaczyna od usystematyzowania wiadomości: stwarzają razem listę czynności dnia codziennego oraz zasad odmiany czasowników zwrotnych.

Po tym następuje utrwalanie wiadomości:

1. Utrwalanie słownictwa (praca w grupie)

<https://www.liveworksheets.com/yy1884625ad>

<https://fr.islcollective.com/francais-fle-fiches-pedagogiques/vocabulaire/actes/routine-quotidienne/19083>

2. Utrwalanie zagadnień gramatycznych (praca indywidualna)

<https://www.liveworksheets.com/rj1868063js>

[https://www.liveworksheets.com/worksheets/fr/Fran%C3%A7ais_Langue_%C3%89trang%C3%A8re_\(FLE\)/Les_verbes_pronominaux/Verbes_pronominaux_cv1532822at](https://www.liveworksheets.com/worksheets/fr/Fran%C3%A7ais_Langue_%C3%89trang%C3%A8re_(FLE)/Les_verbes_pronominaux/Verbes_pronominaux_cv1532822at)

3. Rozwój kompetencji komunikacyjnych (praca w parach)

- a) Uczniowie zostają podzieleni na pary – każda para dostaje listę pytań (np. <https://fr.islcollective.com/francais-fle-fiches-pedagogiques/grammaire/temps-de-verbess-mlangs/ma-routine/52129>) dotyczących rytmu dnia. Uczniowie zadają sobie pytania, a następnie przedstawiają na forum całej grupy rytm dnia kolegi.

- b) Nauczyciel pokazuje uczniom różne postaci (dziecko, urzędnik, sportowiec, modelka...). Następnie uczniowie w 2-osobowych grupach wybierają dowolną postać w tajemnicy przed resztą grup. Uczniowie w parach przygotowują krótki opis dnia danej postaci, a reszta grupy musi zgadnąć, o jaką postać chodzi.

Na zakończenie nauczyciel prosi uczniów, żeby w domu zrobili ćwiczenie utrwalające poznany materiał: odsłuchali nagranie, uzupełnili tekst oraz odpowiedzieli na pytania.

[https://www.liveworksheets.com/worksheets/fr/Fran%C3%A7ais_Langue_%C3%89trang%C3%A8re_\(FLE\)/Les_verbes_pronominaux/Les_Verbes_Pronominaux_-_A2_nk1208586as](https://www.liveworksheets.com/worksheets/fr/Fran%C3%A7ais_Langue_%C3%89trang%C3%A8re_(FLE)/Les_verbes_pronominaux/Les_Verbes_Pronominaux_-_A2_nk1208586as)

Dzięki temu, że będzie to praca robiona w domu, uczniowie bez presji grupy będą mogli poświęcić odpowiednią ilość czasu niezbędną do prawidłowego wykonania tego ćwiczenia.

III. Przykład lekcji na poziomie B1, której celem jest przybliżenie wcześniejszego i obecnego oblicza wielokulturowości we Francji.

Temat zajęć brzmi « *Le multiculturalisme et la vie dans l'environnement multiculturel au quotidien dans la chanson de Patrick Fiori et de Soprano « Chez nous » (Plan d'Aou, Air Bel) ».*

O temacie słuchacze informowani są przez osobę prowadzącą na wcześniejszych zajęciach, tak aby widzieli związek materiałów, nad którymi będą pracowali samodzielnie, z następnymi zajęciami. Celem lektury jest zaznajomienie słuchaczy z wielokulturowością, a dokładnie stworzenie punktu wyjścia do zajęć. Słuchacze proszeni są o aktywne czytanie, polegające na zwróceniu uwagi na struktury leksykalne.

Zgodnie z zasadą klasy odwróconej nauczyciel przesyła słuchaczom odpowiednio wcześniej materiały do pracy samodzielnej. Uzasadnienie zastosowania metody klasy odwróconej jest tu dwojakie. Po pierwsze, jak powiedziano już wcześniej, słuchacze mogą pracować we własnym rytmie. Po drugie natomiast – zważywszy na poziom i na ilość materiałów – metoda ta pozwala na zaoszczędzenie czasu podczas zajęć.

Poniżej wyszczególnione są materiały do pracy samodzielnej:

- Oficjalny klip (materiał obowiązkowy):
<https://www.youtube.com/watch?v=pZ3I-OGd5YA>
- Więcej o dyskografii Patricka Fiori (materiał fakultatywny):
<https://patrickfiori.sonymusic.fr/#>
- Więcej o dyskografii Soprano (materiał fakultatywny):
<https://www.soprano-lesite.fr>

- Artykuł do samodzielnej lektury (materiał obowiązkowy):
<https://www.laprovence.com/article/edition-marseille/4817234/patrick-fiori-et-soprano-un-duo-de-chez-nous-en-tournage-au-frioul.html>
- Artykuł do samodzielnej lektury (materiał obowiązkowy):
<https://www.magcentre.fr/197167-le-multiculturalisme-incompatible-avec-la-france/>

Przebieg zajęć:

1. Rozmowa rozgrzewka o rodzajach muzyki francuskiej, jakiej słuchają słuchacze grupy.
2. Powrót do artykułów przeczytanych samodzielnie przez słuchaczy w ramach klasy odwróconej. Ta część przewiduje ćwiczenia leksykalne i komunikacyjne przygotowane przez osobę prowadzącą na podstawie przeczytanych artykułów. W tej części następuje także zgłębienie/powtórzenie leksyki z materiałów zaproponowanych do samodzielnej lektury oraz przyswojenie elementów poznawczych i kulturowych. Ćwiczenia leksykalne mogą być tak skonstruowane, aby wykorzystać synonimie, antonimie, budowanie definicji, uzupełnianie zdań wyrażeniami z tekstów.
3. Wysłuchanie piosenki „Chez nous” i obejrzenie klipu – wymiana wrażeń, ocen, do kogo skierowany jest utwór, kto jest jego narratorem, jakie są jego motywy społeczne i kulturowe. W tej części słuchacz stosuje aktywnie poznane struktury i słownictwo, wykorzystuje poznaną leksykę i wiadomości kulturowe w dyskusji na forum grupy.
4. Obejrzenie poniższych materiałów przedstawiających kulisy kręcenia utworu i klipu:

<https://www.youtube.com/watch?v=fEZ12bl7iXs>

<https://www.youtube.com/watch?v=zt0Cmt84PX8>

<https://www.youtube.com/watch?v=GuhBfjh940M>

5. Dyskusja podsumowująca - uwzględniająca poznaną leksykę i informacje zawarte we wszystkich materiałach, zmierzająca ku kwestiom kulturowo-społecznym. Ewentualnie, porównanie z Polską lub innymi krajami i uwzględnienie doświadczeń podróżniczych słuchaczy.

Klip z zaproponowanej do pracy piosenki może także zostać wykorzystany do przykładu pierwszego i drugiego zajęć uwzględniających metodę klasy odwróconej. W obu tych przypadkach można pracować na podstawie obrazu.